

Elektorat lewicy od roku 2005

Przedruk i rozpowszechnianie
tej publikacji **w całości** dozwolone
wyłącznie za zgodą CBOS.
Wykorzystanie **fragmentów**
oraz danych empirycznych
wymaga podania źródła

20 lat
Fundacji **CBOS**
1997-2017

20 lat Fundacji CBOS 1997-2017

Od 11 kwietnia 1997 r., od wejścia w życie ustawy z dnia 20 lutego 1997 r. o fundacji Centrum Badania Opinii Społecznej, **CBOS DZIAŁA JAKO FUNDACJA.**

Dwadzieścia lat w życiu politycznym, społecznym i w życiu fundacji to dużo. Wiele się przez ten czas zdarzyło.

CBOS ZREALIZOWAŁ

836

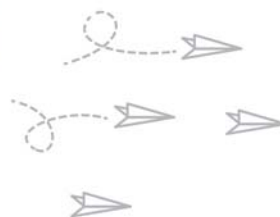
badania

REZULTATY BADAŃ STATUTOWYCH UDOSTĘPNILIŚMY
SPOŁECZEŃSTWU, MEDIOM, INSTYTUCJOM PUBLICZNYM
I ORGANOM PAŃSTWOWYM W POSTACI

3735

komunikatów

PRACOWAŁO DLA NAS

3600

ankieterów

PRZEBADALIŚMY PONAD

1 000 000

respondentów

Naszym czytelnikom, naszym respondentom i sobie życzymy kolejnych lat owocnych i inspirujących badań, upowszechniania płynącej z nich wiedzy o społeczeństwie, a także popularyzacji dorobku fundacji CBOS.

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W ostatnich wyborach parlamentarnych (25 października 2015), po raz pierwszy od transformacji ustrojowej, żadna partia lewicowa nie przekroczyła progu wyborczego i nie weszła do Sejmu. Dlatego też przypadająca w tym roku połowa kadencji Sejmu i Senatu RP jest dobrą okazją, by przyjrzeć się wyborcom lewicy w Polsce, przedstawić ich cechy społeczno-demograficzne oraz preferencje partyjne.

POGLĄDY POLITYCZNE OGÓLU BADANYCH

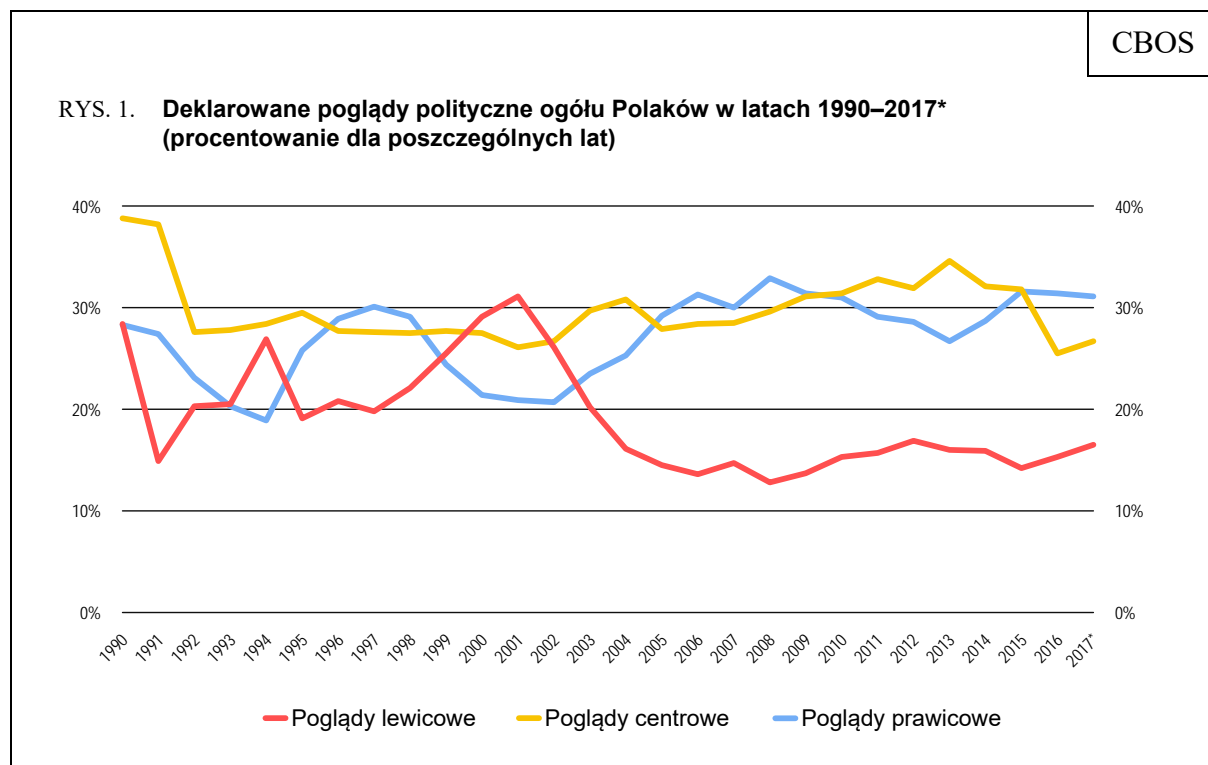
Opierając się na deklarowanych poglądach politycznych można prześledzić zmieniającą się autoidentyfikację lewicową, centrową i prawicową w społeczeństwie od czasu przemian systemowych.

Pytanie o posiadane poglądy polityczne zadajemy od 1990 roku. Mierzymy je za pomocą 7-punktowej skali lewica–prawica, na której 1 oznacza poglądy skrajnie lewicowe, a 7 – skrajnie prawicowe. Ankietowanych prosimy o wskazanie, który punkt na skali najlepiej odpowiada ich poglądom¹.

Analizując deklaracje dotyczące przekonań politycznych ogółu Polaków można zauważyć, że tuż po zmianie ustroju poglądy zarówno lewicowe, jak i prawicowe deklarowało po blisko 30% ankietowanych. Jednak już w 1991 roku nastąpił gwałtowny spadek liczby deklaracji lewicowych (z 28% do 15%). W latach 1992–1995 brak było wyraźnego trendu w autoidentyfikacjach politycznych. W jednym roku więcej było deklaracji lewicowych, w innym – prawicowych. Natomiast w drugiej połowie lat 90. przeważały osoby identyfikujące się z prawicą. Od 1998 roku odsetek respondentów o poglądach lewicowych zaczął stopniowo wzrastać. W konsekwencji rok 2001 okazał się dla lewicy wyjątkowo pomyślny. Wówczas 31% ankietowanych deklarowało poglądy lewicowe, co znalazło odzwierciedlenie w wyborczym zwycięstwie koalicji Sojusz Lewicy Demokratycznej – Unia Pracy w wyborach parlamentarnych we wrześniu 2001 roku. W ciągu następnych dwóch lat nastąpił już jednak spadek

¹ W analizie połączono odsetki wskazań na poglądy skrajne i umiarkowane. Deklaracje lewicowe obejmują wskazania na punkty 1–3, centrowe – na punkt 4, a prawicowe na punkty 5–7.

odsetka zwolenników lewicy o 10 punktów procentowych. W rezultacie od 2003 roku zaczęły przeważać poglądy prawicowe² nad lewicowymi, a w kolejnych latach różnica wynosiła nawet 20 punktów procentowych. Obecnie przekonania prawicowe deklarowane są przez blisko jedną trzecią ankietowanych.

* W roku 2017 uwzględniono wyniki od stycznia do lipca

CHARAKTERYSTYKA ZWOLENNIKÓW LEWICY

Kim są wyborcy lewicy? W jakim są wieku? Skąd pochodzą? To ważne pytania z punktu widzenia przyszłości polskiej lewicy. Dysponując deklaracjami dotyczącymi poglądów politycznych wśród ogółu Polaków można scharakteryzować profil społeczno-demograficzny potencjalnych wyborców identyfikujących się z lewicą³.

² Zob. komunikat CBOS „Pogoda dla prawicy – zmiany w deklaracjach politycznych Polaków w ciągu ostatnich czterech lat”, styczeń 2006.

³ Wyodrębniona grupa ankietowanych o lewicowych poglądach politycznych wyniosła w poszczególnych latach: 2005 – N=288, 2007 – N=339, 2011 – N=303, 2015 – N=299, 2017 – N=313.

Do analiz wykorzystano połączone dane z dwóch badań przeglądowych przeprowadzonych bezpośrednio przed wyborami parlamentarnymi w latach 2005–2015 oraz badań realizowanych w czerwcu i lipcu 2017 roku⁴.

Biorąc pod uwagę płeć osób identyfikujących się z wartościami lewicowymi można powiedzieć, że przez te wszystkie lata nieznacznie przeważali mężczyźni. Największa przewaga mężczyzn wśród zwolenników lewicy (10 punktów procentowych) miała miejsce przed wyborami w 2011 roku.

Tabela 1

Płeć	2005		2007		2011		2015		2017	
	Lewica	Ogół	Lewica	Ogół	Lewica	Ogół	Lewica	Ogół	Lewica	Ogół
	w procentach									
Mężczyźni	53	48	52	48	55	47	53	48	52	51
Kobiety	47	52	49	53	45	53	47	52	48	49

W kolumnach Lewica – procentowanie wśród osób deklarujących poglądy lewicowe

W kolumnach Ogół – procentowanie wśród ogółu ankietowanych w danym roku

Obecnie wśród potencjalnych wyborców lewicy najwięcej jest osób w wieku 55+. Od roku 2005 przybyło wprawdzie jej zwolenników w grupie wiekowej 25–34 lata (z 14% do 21%), jednak można zaobserwować starzenie się potencjalnego elektoratu lewicy. Jeszcze przed wyborami w 2005 roku wśród osób o poglądach lewicowych 38% miało od 35 do 54 lat. W 2007 roku wśród respondentów identyfikujących się z lewicą 40% było już w wieku 45–64 lata. Przed wyborami w roku 2011 wśród osób o poglądach lewicowych przeważały mające co najmniej 55 lat, podobnie jak przed wyborami w 2015.

Warto zwrócić uwagę na najmłodszą grupę wiekową (18–24 lata). Przed wyborami w 2005 roku odsetek osób młodych wśród deklarujących przekonania lewicowe wynosił 15%, natomiast obecnie tylko 6%. W ciągu ostatnich dwunastu lat nastąpiło znaczne zmniejszenie się grupy młodych ludzi wśród deklarujących poglądy lewicowe. W dużej mierze jest to jednak efekt zmniejszenia się tej kategorii wiekowej w całej populacji. Niezależnie od tego w interesujących nas okresach przedwyborczych autoidentyfikacje lewicowe nigdy nie były częstsze wśród młodych niż wśród ogółu badanych.

⁴ Badania „Aktualne problemy i wydarzenia” wykorzystane do analizy przeprowadzono w sierpniu i we wrześniu 2005 roku (N=1977), we wrześniu i w październiku 2007 (N=2229), w sierpniu i we wrześniu 2011 (N=2128), we wrześniu i w październiku 2015 (N=2086) oraz w czerwcu i lipcu 2017 (N=1997).

Tabela 2

Wiek	2005		2007		2011		2015		2017	
	Lewica	Ogół	Lewica	Ogół	Lewica	Ogół	Lewica	Ogół	Lewica	Ogół
	w procentach									
18–24 lata	15	15	9	14	11	13	8	11	6	8
25–34 lata	14	18	22	19	21	19	17	19	21	19
35–44 lata	19	17	13	15	14	17	20	18	16	19
45–54 lata	19	20	23	19	15	15	11	15	15	15
55–64 lata	15	13	17	15	22	18	21	18	20	18
65 lat i więcej	18	17	16	19	17	18	23	19	22	21

W kolumnach Lewica – procentowanie wśród osób deklarujących poglądy lewicowe

W kolumnach Ogół – procentowanie wśród ogółu ankietowanych w danym roku

Respondenci utożsamiający się z wartościami lewicowymi są lepiej niż przeciętnie wykształceni. W 2017 roku odsetek osób z wyższym wykształceniem wśród deklarujących poglądy lewicowe jest znacznie wyższy niż wśród ogółu (37% wobec 26%). Jeszcze w 2005 roku blisko połowa osób o przekonaniach lewicowych miała wykształcenie średnie (47%), podczas gdy tylko 11% zwolenników lewicy mogło pochwalić się wykształceniem wyższym. Warto podkreślić, że w latach 2005–2017 wśród osób deklarujących poglądy lewicowe ponad trzykrotnie wzrósł odsetek mających wyższe wykształcenie (do 37%). Jednocześnie można zaobserwować, że wśród zwolenników lewicy zmalały odsetki osób z wykształceniem podstawowym (spadek o 4 punkty), zasadniczym zawodowym (o 7 punktów) i średnim (o 14 punktów). Jeśli porównamy te wyniki z danymi dla ogółu ankietowanych, to widać, że w ciągu dwunastu lat społeczeństwo polskie stało się lepiej wykształcone. Wzrósł odsetek osób legitymujących się wyższym wykształceniem wśród ogółu Polaków, ale jeszcze szybciej wzrósł on wśród zwolenników lewicy.

Tabela 3

Wykształcenie	2005		2007		2011		2015		2017	
	Lewica	Ogół	Lewica	Ogół	Lewica	Ogół	Lewica	Ogół	Lewica	Ogół
	w procentach									
Podstawowe	18	29	16	27	18	24	15	21	14	19
Zasadnicze zawodowe	24	26	25	26	25	24	21	25	17	24
Średnie	47	35	37	34	34	34	32	31	33	31
Wyższe	11	11	22	14	24	18	32	24	37	26

W kolumnach Lewica – procentowanie wśród osób deklarujących poglądy lewicowe

W kolumnach Ogół – procentowanie wśród ogółu ankietowanych w danym roku

Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania ankietowanych, którzy deklarowali poglądy lewicowe, można zaobserwować, że największy ich odsetek (około jednej trzeciej) stanowili mieszkańcy wsi. Trzeba zaznaczyć, że niezmiennie we wszystkich analizowanych latach mieszkańców wsi wśród osób o poglądach lewicowych było mniej niż wśród ogółu ankietowanych. Ponadprzeciętnie dużą część potencjalnego elektoratu lewicy stanowili mieszkańcy dużych miast (liczących co najmniej 100 tys. ludności).

Tabela 4

Miejsce zamieszkania	2005		2007		2011		2015		2017	
	Lewica	Ogół	Lewica	Ogół	Lewica	Ogół	Lewica	Ogół	Lewica	Ogół
	w procentach									
Wieś	28	37	28	37	35	38	31	40	28	40
Miasto do 19 999	13	12	14	14	12	13	18	15	12	14
20 000 – 99 999	22	20	18	19	18	19	18	18	24	21
100 000 – 499 999	23	19	23	16	17	17	22	16	19	15
500 tys. i więcej mieszkańców	15	12	17	14	19	14	12	11	16	10

W kolumnach Lewica – procentowanie wśród osób deklarujących poglądy lewicowe

W kolumnach Ogół – procentowanie wśród ogółu ankietowanych w danym roku

Zauważalna jest systematyczna poprawa warunków życia polskiego społeczeństwa⁵. W ciągu ostatnich dwunastu lat znacząco zmalało niezadowolenie z warunków materialnych, a jednocześnie wzrosło zadowolenie. Obecnie ponad połowa ogółu ankietowanych dobrze ocenia własne warunki materialne, a tylko 8% określa je jako złe.

Przed wyborami w latach 2005–2011 wśród zadeklarowanych zwolenników lewicy przeważały osoby oceniające swoją sytuację materialną jako średnią (42% – 46%). Jednak w 2015 roku nastąpiła znacząca zmiana na lepsze w postrzeganiu własnych warunków materialnych. Ponad połowa potencjalnego elektoratu lewicy w roku 2015 i 2017 oceniała swoją sytuację materialną jako dobrą.

W latach 2005–2017 gwałtownie zmalała grupa osób określających własne warunki materialne jako złe, zarówno wśród identyfikujących się z lewicą, jak i wśród ogółu badanych.

⁵ Zob. komunikat CBOS „Nastroje społeczne w lipcu”, lipiec 2017.

Tabela 5

Ocena własnych warunków materialnych	2005		2007		2011		2015		2017	
	Lewica	Ogół	Lewica	Ogół	Lewica	Ogół	Lewica	Ogół	Lewica	Ogół
	w procentach									
Złe	27	34	21	23	18	16	7	10	5	8
Średnie	42	42	46	46	42	45	36	40	39	40
Dobre	32	24	34	32	40	39	57	50	56	52

W kolumnach Lewica – procentowanie wśród osób deklarujących poglądy lewicowe

W kolumnach Ogół – procentowanie wśród ogółu ankietowanych w danym roku

Przed wyborami w 2005 roku 85% osób o poglądach lewicowych deklarowało poparcie dla członkostwa Polski w Unii Europejskiej, a 12% wyrażało sprzeciw (wśród ogółu ankietowanych odpowiednio: 73% i 16%). Natomiast w 2017 roku aż 94% osób o lewicowej tożsamości deklaruje poparcie dla przynależności naszego kraju do UE, przy czym tylko 5% jest przeciwno. Wzrosło też ogólnospołeczne poparcie dla integracji (do 88%).

Warto zauważyć, że wyborcy lewicy są konsekwentnymi euroentuzjastami. Poparcie dla członkostwa Polski w Unii Europejskiej jest wśród osób deklarujących poglądy lewicowe jeszcze większe niż wśród ogółu ankietowanych.

Tabela 6

Czy osobiście popiera Pan(i) członkostwo Polski w Unii Europejskiej czy też jest Pan(i) temu przeciwny(a)?	2005		2007		2011		2015		2017	
	Lewica	Ogół	Lewica	Ogół	Lewica	Ogół	Lewica	Ogół	Lewica	Ogół
	w procentach									
Popieram	85	73	-	-	-	-	92	84	94	88
Jestem przeciwny(a)	12	16	-	-	-	-	6	11	5	9
Trudno powiedzieć	3	10	-	-	-	-	2	5	1	3

W kolumnach Lewica – procentowanie wśród osób deklarujących poglądy lewicowe

W kolumnach Ogół – procentowanie wśród ogółu ankietowanych w danym roku

Jeśli chodzi o uczestniczenie w praktykach religijnych w latach 2005–2011, można zaobserwować, iż co najmniej jedna trzecia zwolenników lewicy deklarowała, że bierze w nich udział raz w tygodniu, a około jednej piątej – kilka razy w roku. Natomiast spośród ogółu ankietowanych prawie połowa uczestniczyła w praktykach religijnych raz w tygodniu. Jednakże przed wyborami w 2015 roku nastąpił spadek zaangażowania religijnego wśród osób o lewicowej tożsamości – tylko 27% z nich deklarowało uczestnictwo w praktykach religijnych raz w tygodniu, 33% zaś brało w nich udział kilka razy w roku. Natomiast w 2017 roku 29% identyfikujących się z lewicą zadeklarowało uczestnictwo raz w tygodniu, a 54% – kilka razy w roku lub rzadziej. W ostatnich latach można zaobserwować wyraźny spadek częstości

uczestniczenia w praktykach religijnych wśród osób identyfikujących się z lewicą. Spadek ten jest zdecydowanie większy niż wśród ogółu badanych.

Tabela 7

Czy bierze Pan(i) udział w praktykach religijnych, takich jak: msze, nabożeństwa lub spotkania religijne?	2005		2007		2011		2015		2017	
	Lewica	Ogół	Lewica	Ogół	Lewica	Ogół	Lewica	Ogół	Lewica	Ogół
	w procentach									
Kilka razy w tygodniu	4	7	3	6	3	5	2	5	3	5
Raz w tygodniu	42	49	44	50	34	46	27	43	29	43
1–2 razy w miesiącu	16	16	15	16	14	16	13	16	13	17
Kilka razy w roku	19	18	22	18	25	22	33	24	27	22
W ogóle nie uczestniczy	19	11	16	10	23	11	24	13	27	13

W kolumnach Lewica – procentowanie wśród osób deklarujących poglądy lewicowe

W kolumnach Ogół – procentowanie wśród ogółu ankietowanych w danym roku

Mimo że ponad połowa identyfikujących się z lewicą praktykowała sporadycznie lub w ogóle nie uczestniczyła w praktykach religijnych, zdecydowana większość uważała się za osoby wierzące (w tym głęboko wierzące). Jednak wśród osób o poglądach lewicowych zawsze było znacząco mniej wierzących niż w całej populacji. Wśród respondentów identyfikujących się z lewicą odsetek tych, którzy zaliczali się do kategorii raczej lub w ogóle niewierzących, nie przekraczał 18%. W porównaniu z okresem 2005–2007 można jednak zauważyć wśród zwolenników lewicy wzrost liczby niewierzących. Deklaracji braku wiary przybyło także wśród ogółu badanych.

Tabela 8

Niezależnie od udziału w praktykach religijnych, czy uważa Pan(i) siebie za osobę:	2005		2007		2011		2015		2017	
	Lewica	Ogół	Lewica	Ogół	Lewica	Ogół	Lewica	Ogół	Lewica	Ogół
	w procentach									
– głęboko wierzącą	9	11	4	11	3	9	3	9	3	8
– wierzącą	79	85	88	85	79	83	79	84	79	86
– raczej niewierzącą	7	3	4	3	10	5	9	4	9	4
– całkowicie niewierzącą	5	1	3	1	8	3	8	3	8	3

W kolumnach Lewica – procentowanie wśród osób deklarujących poglądy lewicowe

W kolumnach Ogół – procentowanie wśród ogółu ankietowanych w danym roku

PREFERENCJE PARTYJNE

Od wyborów parlamentarnych w 2005 roku polska scena polityczna zdominowana jest przez dwie partie – Prawo i Sprawiedliwość oraz Platformę Obywatelską – kiedyś dość bliskie sobie ze względu na solidarnościowe korzenie, lecz dziś antagonistyczne wobec siebie. W kolejnych wyborach pojawiały się nowe ugrupowania, lecz żadne nie było w stanie osiągnąć takiego poparcia, jakie uzyskiwały PiS i PO. Gdzie w tym układzie sił jest miejsce na inicjatywy polityczne odwołujące się do lewicowych wartości i przekonań oraz ich potencjalny elektorat?

Jak deklarowane poglądy polityczne przekładają się na zachowania wyborcze? Na podstawie odpowiedzi na pytanie o posiadane poglądy polityczne została wyodrębniona grupa osób identyfikujących się z lewicą. W opracowaniu nie uwzględniono wyborców o poglądach centrowych czy prawicowych, którzy oddaliby swój głos na partie odwołujące się do wartości i przekonań lewicowych. Następnie analizowano preferencje partyjne badanych o poglądach lewicowych oraz sprawdzano, na jaką partię mieli zamiar głosować w wyborach parlamentarnych, które odbywały się w latach 2005–2015. W czerwcu i lipcu 2017 roku ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, którą partię chcieliby poprzeć, gdyby wybory odbywały się w najbliższą niedzielę. W analizie preferencji politycznych zostały uwzględnione wyłącznie osoby o poglądach lewicowych, które wyraziły chęć wzięcia udziału w wyborach.

W latach 2005–2017 zwolennicy lewicy częściej niż ogół badanych, ale rzadziej niż sympatycy prawicy, deklarowali chęć udziału w wyborach. Można jednak zaobserwować, że osoby zarówno identyfikujące się z lewicą, jak i utożsamiające się z prawicą częściej deklarują udział w wyborach niż respondenci o orientacji centrowej lub niemający określonych poglądów politycznych.

Tabela 9

Czy zamierza Pan(i) wziąć udział w tych wyborach?	2005		2007		2011		2015		2017	
	Lewica	Ogół	Lewica	Ogół	Lewica	Ogół	Lewica	Ogół	Lewica	Ogół
	w procentach									
Na pewno wezmę w nich udział	62	58	78	66	65	61	68	64	78	68
Jeszcze nie wiem, czy wezmę w nich udział	19	23	8	14	21	24	18	20	8	13
Na pewno nie wezmę w nich udziału	19	19	14	20	14	16	14	16	14	18

W kolumnach Lewica – procentowanie wśród osób deklarujących poglądy lewicowe
 W kolumnach Ogół – procentowanie wśród ogółu ankietowanych w danym roku

Tabela 10

Preferencje partyjne	2005		2007		2011		2015		2017	
	Lewica	Ogół	Lewica	Ogół	Lewica	Ogół	Lewica	Ogół	Lewica	Ogół
	w procentach									
SLD	25	5	-	-	32	8	-	-	19	5
Partia Demokratyczna	1	2	-	-	1	0	-	-	-	-
LiD	-	-	44	10	-	-	-	-	-	-
Zjednoczona Lewica (SLD+TR+PPS+UP + Zieloni) – koalicja	-	-	-	-	-	-	27	6	-	-
PSL	6	4	5	6	7	5	7	5	5	3
PO	7	22	28	31	30	36	34	27	38	22
Samoobrona	9	11	1	1	1	0	-	-	-	-
PiS	12	19	5	29	7	20	-	-	-	-
PiS wraz z SP i PR	-	-	-	-	-	-	11	35	8	40
LPR	3	8	2	2	-	-	-	-	-	-
PJN	-	-	-	-	1	0	-	-	-	-
Ruch Palikota	-	-	-	-	3	1	-	-	-	-
Kukiz'15	-	-	-	-	-	-	5	7	7	9
Nowoczesna Ryszarda Petru	-	-	-	-	-	-	7	6	8	4
KORWiN/ Wolność Janusza Korwin-Mikkego	-	-	-	-	-	-	1	4	-	1
Partia Razem	-	-	-	-	-	-	2	1	4	1
Trudno powiedzieć	18	23	11	17	17	26	6	10	10	14

W kolumnach Lewica – procentowanie wśród osób deklarujących poglądy lewicowe

W kolumnach Ogół – procentowanie wśród ogółu ankietowanych w danym roku

Opierając się na preferencjach partyjnych osób identyfikujących się z lewicą można zauważyć, że popierają one partie lub koalicje odwołujące się do lewicowych wartości i przekonań, takie jak: SLD (w roku 2005 – 25%, a w 2011 – 32%), LiD (w 2007 – 44%) czy Zjednoczona Lewica (w 2015 – 27%). Można więc powiedzieć, że znaczna część potencjalnego elektoratu była konsekwentna w swoich deklaracjach i głosowała w wyborach na ugrupowania polityczne zgodnie ze swoimi przekonaniem⁶. Daje się jednak zaobserwować przepływ potencjalnych wyborców lewicy. Wśród osób o zadeklarowanych poglądach lewicowych widoczny jest wzrost poparcia dla Platformy Obywatelskiej. Jeszcze przed wyborami w roku 2005 tylko 7% identyfikujących się z lewicą chciało głosować na tę partię, podczas gdy w 2007

⁶ Zob. komunikat CBOS „Przeplawy elektoratów w wyborach parlamentarnych 2011 i 2015”, grudzień 2015.

było to już 28%. Porównując preferencje partyjne bezpośrednio przed wyborami w roku 2015 można zaobserwować, że PO miała wśród zwolenników lewicy nawet większe poparcie (34%) niż Zjednoczona Lewica (27%). W 2017 roku poparcie dla PO w elektoracie lewicy wzrosło do 38%. Jest ono znacznie większe wśród osób o przekonaniach lewicowych niż wśród ogółu ankietowanych, co może wynikać z poczucia, że lepiej reprezentuje je Platforma Obywatelska niż partie określające się jako lewicowe, które w ostatnich wyborach nie zdołały wprowadzić do parlamentu swoich przedstawicieli.

Sympatie partyjne elektoratu lewicy są podzielone także między inne partie. Obecnie 8% tego elektoratu popiera PiS, przy czym jest to poparcie znacznie mniejsze niż wśród ogółu ankietowanych (40%), również 8% popiera Nowoczesną (wśród ogółu – 4%), natomiast 7% zwolenników lewicy preferuje ruch Kukiz'15 (niewiele mniejszy odsetek niż wśród ogółu – 9%). Stosunkowo niskie poparcie wśród osób o poglądach lewicowych, a także wśród ogółu ankietowanych ma PSL, które w ciągu ostatnich dwunastu lat nie przekroczyło 7% poparcia zarówno wśród zwolenników lewicy, jak i wśród ogółu.

W 2015 roku pojawiła się na scenie politycznej lewicowa Partia Razem, która nie zyskała jednak szerszego poparcia społecznego. W 2015 roku popierało ją jedynie 2% sympatyków lewicy, a w 2017 – 4%. Kim są potencjalni wyborcy tej partii? Z analiz wynika (przeanalizowano zagregowane dane z badań CBOS od czerwca 2015 do lipca 2017⁷), że w elektoracie Partii Razem co trzecia osoba ma od 25 do 34 lat, przy czym wśród ogółu ankietowanych odsetek ten wynosi tylko 19%. Prawie dwie trzecie (63%) sympatyków tej partii ma wyższe wykształcenie, czyli znacznie większy odsetek niż w przypadku zarówno zwolenników lewicy (34%), jak i ogółu ankietowanych (25%). Ponad połowę sympatyków Partii Razem stanowią mieszkańcy miast powyżej 100 tys. ludności, podczas gdy wśród zwolenników lewicy oraz ogółu badanych jest to około 30%. Prawie połowa sympatyków Partii Razem deklaruje, że w ogóle nie bierze udziału w praktykach religijnych. Aż 95% elektoratu tej partii popiera członkostwo Polski w UE, czyli więcej niż wśród ogółu ankietowanych. Można powiedzieć, że partia ta bliższa jest młodym ludziom z wielkich miast niż tradycyjnemu elektoratowi lewicy.

⁷ Zagregowane dane z badań od czerwca 2015 do lipca 2017: wśród osób o poglądach lewicowych, które popierają Partię Razem (N=164), wśród osób o poglądach lewicowych (N=4116), wśród ogółu ankietowanych (N=26 700).

Obecnie w całej populacji przeważają osoby o poglądach prawicowych oraz centrowych. Autoidentyfikacje lewicowe po okresie załamania w pierwszej dekadzie XXI wieku są stabilne.

Tak jak można było się spodziewać, osoby o zadeklarowanych poglądach lewicowych częściej niż przeciętnie popierają ugrupowania odwołujące się do lewicowych wartości i przekonań. Obecnie prawie co piąta osoba identyfikująca się z lewicą zagłosowałaby na SLD, podczas gdy spośród ogółu potencjalnych wyborców tylko co dwudziesta (5%). Mniejsze poparcie wśród zwolenników lewicy ma lewicowa Partia Razem.

W pewnym zakresie można zaobserwować przepływ potencjalnego elektoratu lewicy. Jak pokazują badania realizowane przed wyborami parlamentarnymi w 2015 roku, więcej osób identyfikujących się z lewicą chciało oddać głos na PO niż na Zjednoczoną Lewicę (koalicję współtworzoną przez SLD). Zwolennicy lewicy wskazywali także na Nowoczesną.

Obecnie w potencjalnym elektoracie lewicy przeważają osoby w wieku 55+, a także badani z wykształceniem co najmniej średnim. Zwolennicy lewicy charakteryzują się ponadprzeciętnym poparciem dla członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Zdecydowana większość osób o przekonaniach lewicowych jest wierząca, przy czym znacznie rzadziej niż ogół społeczeństwa uczestniczy w praktykach religijnych.

Analizując potencjalny elektorat lewicy należy mieć na uwadze ograniczenia wynikające z deklaratywności odpowiedzi respondentów, które dotyczą nie tylko własnych poglądów politycznych, ale także religijności, zachowań i preferencji wyborczych.

Opracowała
Paulina JANOWSKA